

Unge Abdul Ahak vill bli journalist när han blir stor.

”De kom inte för vår skull”

Abdul, 17, om skolan, livet och framtiden

– ... journalist.
– Varför det?
– Jag vill skriva och berätta om viktiga saker och besöka andra länder, kanske Europa.

Abdul Ahak är 17 år och går i elfte klass i Sanganaskolan i provinsen Panjshir, några timmars bilresa från Kabul.

TEXT & BILD: MARKUS HÅKANSSON

Abdul är smalt byggd men har grova händer och en inte alltför blygsam fjunmustash. Han pratar bra engelska och blir vår självutnämnde guide för skolbesöket. Vi har kommit till Sangana med bil, en pick-up, fullastad med skolböcker. Skolan har byggts och drivits av SAK. Idag är det Afghanistans utbildningsministerium som står för driften men SAK har fortfarande ansvar för skolmaterial till skolans flickavdelning. Man kör i tvåskift – killarna på förmiddagen och tjejerna på eftermiddagen. I samma stund vi anländer är killarna på väg hem efter förmiddagens lektioner. I en timme är det tyst och lugnt och vi

slår oss ned i lärarrummet tillsammans med några av de manliga lärarna. Utsikten från lärarrummet är enastående – höga berg på var sida och floden som forsar långt där nere. Här går omkring 900 flickor och pojkar i skolan, från första till tolfte klass.

Böckerna är till flickorna

Jag är där tillsammans med en av SAKs skolkonsulenter och informatörskollegan Malin Lager. Med på resan är också Agneta Lejdström, före detta SAK-anställd, numera på Sidaskontoret i Kabul.

Vi avslutar vårt samtal med att poängtera för de manliga lärarna att skolböckerna vi har med oss är till flickorna.

Sedan tar vi en sväng runt i skolan under Abduls överinseende.

– Vad tycker du om den amerikanska militärens närvaro i Afghanistan? frågar han mig plötsligt.

Jag mumlar något om den problematiska situationen men håller tillbaka tyckandet en smula. Jag vill istället höra vad Abdul har att säga om saken.

– Det är förfärligt. De är orsak till den situationen vi nu befinner oss i. Vad hade de här att göra i första läget, frågar sig Abdul? De kom inte hit för vår skull och de finns inte här idag för vår skull, säger han.

Jag håller med honom och tittar ut från kullen där skolan ligger. Flickor har börjat strömma till skolan. Först kommer etttagluttarna – en tvärhand höga – blyga men vansinnigt nyfikna på vad vi är för några. De kommer från alla håll och kanter. Snart anländer också de kvinnliga lärarna och de äldre tjejerna. De hälsar artigt.

Med den svenska debatten om internationell trupp i Afghanistan i färskt minne frågar jag Abdul om hur han ser på Isaf-styrkornas närvaro. Hans svar är kort och verkar självklart för honom:

– De är i Afghanistan för att bringa säkerhet, de behövs här.

Gått i flera timmar

Klockan är nu lite efter ett och jag noterar att strömmen av flickor inte vill ta slut. Eftermiddagspasset, börjar

I Panjshirprovinsen är det bedövande vackert – bara några timmars bilfärd från Kabul.

klockan ett. En hel drös med tjejer kommer att komma för sent till sina lektioner – kanske inte så konstigt, flera av dem har gått i flera timmar för att komma hit.

Abdul Ahak ska fullgöra sitt tolfte år på Sanganaskolan, sedan vill han till Kabul och universitetet och efter det ut och se sig om i världen. Han gillar fotboll och volleyboll och ber fem gånger om dagen.

– Jag tycker om att be, säger han.

Den blivande journalisten visar sig igen och han frågar vad jag tillhör för religion. Kristendomen känner han ännu inte till men han tittar lite undrande på mig när jag säger att jag aldrig ber. Sedan rycker han på axlarna.

– Vi är alla olika, säger han och flinar.

Vi beger oss ånyo in på lärarrummet – den här gången träffar vi den kvinnliga rektorn som flankeras av flera kvinnliga lärare. Skolböckerna som vi kommit för att lämna ligger alltjämt surrade på pick-upen utanför och vi diskuterar var vi ska lasta av grejerna. Problemet är att det inte finns någon vaktmästare på plats så diskussion uppstår vem som ska lasta av de stora tunga säckarna med böcker.

Det slutar med att alla hjälps åt – Malin, Abdul, Agneta, skolkonsulenten, några kvinnliga lärare och jag själv. Det tar bara fem minuter

Eftermiddagspasset stundar. Flickorna är på väg till skolan som ligger uppe på kullen.

så ligger allt i en prydlig hög utanför skolan. Vi går en runda i klassrummen som nu är fulla, inte överfulla, med tjejer mellan kanske 6 och 18 år. Hos de som går i ettan eller tvåan sitter också en del smågrabbar. De är så små att här kan man undervisa både killar och tjejer på samma gång får jag förklarat för mig. Vi besöker lektioner där man pluggar fysik, matte, dari och geografi. Vi tar några bilder och de små gapskrattar när de får se sig själva i den lilla displayen på digitalkameran. När jag går fram till en liten kille i tvåan som sitter med läseboken i dari uppslagen på bänken börjar han instinktivt att visa sina färdigheter. Lätt ljudande börjar han läsa krumelurerna i boken med ett pekfinger som indikerar var i texten han befinner sig. I samma klass går också Abduls lillasyster som lite osäkert men med en påtaglig stolthet följer sin bror med blicken.

Vilka är ni?

De lite äldre tjejerna fotograferar vi inte. Vissa sveper in sig i sina sjalar. Andra är frågvisa och snackar på.

– Vilka är ni? Vad kommer ni ifrån?

Vi språkar en stund med några tjejer i 11:an och deras fysiklärare (se tidningens omslagsbild), en liten mysfarbror som visst har gåvan att göra fysik till ett roligt och intressant

Ahmad Shah Massouds gravplats. Tavlån visar hur monumentet ska se ut när det är klart.

ämne. Allt medan Abdul tolkar så gott han kan.

Vi vill komma hem innan det blir mörkt och börjar dra oss mot bilen. Abdul åker med en bit och hoppar av där han bor, strax innan nationalhjälten Massouds pompösa gravplats. Vi tackar Abdul för all hjälp och han svarar med att bjuda in oss, nästan tjata på oss att hänga med upp och hälsa på mamma och pappa.

– En annan gång Abdul, lycka till!

– Have a safe trip back, säger han samtidigt som fjummustashen fladdrar till i eftermiddagsbrisen som trycker på över bergen.

På väg tillbaka mot Kabul färdas vi på slingrande vägar. Förbi åsnor och gamla gubbar. Kvinnor i burka. Kvinnor utan burka. Lekande småungar. Urblåsta stridsvagnar. Nämnde Massouds gravmonument. Gröna betesfält. Och fartgupp. I varje litet samhälle vi åker igenom har man byggt fartgupp. Gott så, det får inte gå för fort i Afghanistan. Det blir inget bra då. Inte i ett land där problemen är tillsynes oöverstigliga. Men trenden kommer att vändas. Den gör det i Afghanistan. Det har den alltid gjort men det måste få ta den tid det tar.

Och med ungdomar som Abdul Ahak under uppväxt så känns landets framtidsutsikter plötsligt aningen ljusare. ■